

14. 2. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Když se Vám někdo pokusí ukrást firmu aneb podvodná změna jednatele

Znáte to, celkem rutinní schůzka s klientem se může změnit během okamžiku v srdcervoucí drama. Jedno takové jsme zažili (lépe řečeno náš klient) zrovna nedávno. Vše začalo v podstatě nevinnou otázkou. Vy jste změnili jednatele? Ne, odpověděl klient překvapeně. To bych o tom jako společník a jediný jednatel musel přece vědět [smích]. Humor však našeho klienta vzápětí přešel, když nahlédnutím do obchodního rejstříku zjistil, že se mu do společnosti cca před týdnem infiltroval nezvaný host.

Věc se měla asi tak, že někdo (mimořádně pachatel je dosud stále neznámý) **zfalšoval zápis o průběhu jednání valné hromady, která se však ve skutečnosti nikdy nekonala**, (spolu s doprovodnými dokumenty, např. listinou přítomných společníků), což lze poměrně snadno, **neboť zákon zde nevyžaduje úředně ověřený podpis** předsedy valné hromady, zapisovatele či svolatele (viz § 188 odst. 2 a 3 z. o. k.), **navíc jde o rozhodnutí, které se ex lege neosvědčuje notářským zápisem** (a contrario § 172 odst. 1 z. o. k.). Podle této fiktivní valné hromady mělo dojít k odvolání stávajícího jednatele a k volbě nového lžijednatele pochopitelně v režimu nejvyššího stupně utajení, tj. bez vědomí našeho klienta. Netřeba zvláště zdůrazňovat, že „nový“ jednatel v tomto případě sehrál roli tolika bílého koně. Rejstříkový soud pak na základě podvržených dokumentů zapsal tuto „změnu jednatele“ do obchodního rejstříku (k odpovědnosti státu za újmu vzniklou nezákonným rozhodnutím srov. výklad níže).

V dané záležitosti jsme učinili základní kroky, tj. zejména nechali zablokovat účty společnosti u bank, podali trestní oznámení, žalobu na vyslovení nicotnosti daného rozhodnutí, žalobu pro zmatečnost proti rozhodnutí rejstříkového soudu o provedení zápisu, **ale co hlavně, nechali notářem provést přímý zápis rozhodnutí valné hromady o tom, že k zániku funkce dosavadního jednatele nedošlo a že tedy zůstává ve funkci bez přestání dál**. Odvoláním nastrčeného jednatele a zvolením staronového jednatele jsme totiž nechtěli legitimizovat (a tím i v podstatě legalizovat) tyto mafiánské praktiky (nelegální nepřátelské převzetí).

I přes výše uvedenou nápravu, která nám mimořádně zabrala cca několik hodin, nemá náš klient úplně vyhráno. Po dobu, kdy byl v obchodním rejstříku zapsán samozvaný jednatel, se totiž vůči třetím osobám jednajícím se společností uplatní **princip materiální publicity** formulovaný v § 8 odst. 1 zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVR“) tak, že: „*Proti osobě, která právně jedná důvěřujíc údají zapsanému do veřejného rejstříku, nemá ten, jehož se zápis týká, právo namítnout, že zápis neodpovídá skutečnosti.*“ a to bez ohledu na to, že navozený protiprávní stav byl vyvolán kriminální činností.

To znamená, že společnost nebude moci vůči třetí osobě, která o této skutečnosti nevěděla a ani vědět nemohla, úspěšně namítat, že nikým nezvolený jednatel nebyl oprávněn za ni v tom kterém případě s třetí osobou jednající v dobré víře právně jednat, např. uzavřít smlouvu. Ryze účelové transakce však napadat jistě půjde, právě s poukazem na absenci dobré víry, což však nebude lehké prokázat. Jednostranná právní jednání či jiné obdobné úkony **však společnost zavazovat nebudou, neboť byla učiněna někým, kdo k tomu nebyl vůbec oprávněn** (§ 440 o. z.), ustanovení o **překročení** zástupčího oprávnění se v tomto případě proto z povahy věci prosadit nemohou (např. § 431 a § 446 o. z.). Společnost by tedy neměla být kupř. zavázána ze směnky, na níž se podepsal nepravý jednatel (čl. I § 8. zákona č. [191/1950](#) Sb., směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů) apod.

Další problematický aspekt je spojen s tím, že **údaj o zápisu non jednatel do obchodního rejstříku nelze vymazat z jeho historie**. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší soud opakovaně za účinnosti obchodního zákoníku (usnesení ze dne 23. 1. 2008, sp. zn. 29 Odo 625/2006, ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3025/2007 a ze dne 8. 12. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3197/2010) a nově se k němu přihlásil i při výkladu zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob: *„Skutečnost, která byla do obchodního rejstříku zapsána, nelze posléze vymazat z „historie“ obchodního rejstříku, tedy tak, že by se tato skutečnost neobjevila ani v „úplném výpisu“ z obchodního rejstříku.“* (usnesení ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 29 Cdo 5569/2015). Ústavní stížnost směřující proti tomuto usnesení přitom Ústavní soud odmítl v řízení vedeném pod sp. III. ÚS 1977/16.

V této souvislosti lze proto doporučit všem, kdo se stanou obětí podobného útoku, **aby si nechali z procesní opatrnosti zapsat do obchodního rejstříku v rámci tzv. „ostatních skutečností“, že osoba ta a ta nikdy jednatelem nebyla** [viz § 21 odst. 1 písm. j) ZVR]. Jak už jsme uvedli, z hlediska právní jistoty je rovněž vhodné, aby společnost podala dle § 80 o. s. ř. **žalobu na vyslovení nicotnosti rozhodnutí valné hromady o odvolání a volbě jednatele soudem** [do sbírky listin by pak mělo být založeno vyhovující rozhodnutí soudu *argument a minori ad maius* § 66 písm. q) ZVR] a **žalobu pro zmatečnost proti rozhodnutí rejstříkového soudu** [§ 229 odst. 1 písm. c) o. s. ř.] pomocí níž by mělo dojít k **odklizení nezákonného pravomocného rozhodnutí, čímž by se mohla otevřít cesta společnosti k náhradě újmy vůči státu** [§ 8 zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti státu“)] s tím, že po společnosti nelze spravedlivě požadovat, aby využila v zákonem stanovených lhůtách všech procesních prostředků, které jí zákon k ochraně jejího práva poskytuje, neboť je logické, že nastrčený jednatel nebude proti rozhodnutí rejstříkového soudu brojit odvoláním. Půjde tak o typický **případ zvláštního zřetele hodného** ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o odpovědnosti státu.

Na druhou stranu je však nezbytné uvést, že **promítnutí těchto skutečností do obchodního rejstříku, resp. sbírky listin, může mít negativní vliv na případný pozdější prodej společnosti třetí osobě**.

Jelikož objektem takového „nájezdu“ se může stát v podstatě jakákoliv společnost v České republice, kdy ze dne na den může dojít k její naprosté paralýze, klade se otázka, zdali lze tomuto riziku dopředu nějak čelit. Jako nejbezpečnější (byť ne zrovna nejlevnější a stoprocentně účinné, viz níže) řešení se nabízí **změnit společenskou smlouvu tak, aby se napříště rozhodnutí valné hromady o odvolání a jmenování jednatele osvědčovalo notářským zápisem**, který by nemělo jít jen tak lehce padělat.

Pakliže by k padělání notářského zápisu nakonec došlo (jakože i s takovými případy se lze v praxi setkat, viz např. **usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 5 Tdo 1176/2015**) a rejstříkový soud by přesto změnu jednatele do obchodního rejstříku zapsal, šlo by o **nesprávný**

úřední postup (rejstříkový soud zde totiž žádné rozhodnutí nevydává, nýbrž provádí změnu tzv. přímým zápisem a je přitom povinen zjišťovat, zda notářský zápis splňuje požadavky kladené na něj jiným zákonem, tj. mimo jiné i to, že se vůbec jedná o notářský zápis a nikoliv falsum, viz § 92 odst. 1 ZVR[1]) **a společnost by se proto mohla domáhat vůči státu náhrady újmy podle § 13 zákona o odpovědnosti státu.** Je třeba připomenout, že odpovědnost státu je objektivní bez možnosti liberace, tj. stát je za újmu odpovědný absolutně, viz: „Z hlediska charakteru této odpovědnosti citovaná ustanovení zakládají objektivní odpovědnost státu (tj. **bez ohledu na zavinění**), jíž se nelze zprostit (§ 2). **Jedná se tedy o odpovědnost absolutní, kterou nelze zákonem vyloučit, omezit či jinak zúžit, a to ani tehdy, pokud se prokáže, že tato škoda vznikla úmyslným protiprávním jednáním konkrétní osoby.** V případě odpovědnosti objektivní, resp. absolutní objektivní odpovědnosti státu, v žádném případě **nepřichází v úvahu možnost liberace.**“ (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. II.ÚS 2635/15 či např. nálezn Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 529/09).

A jakou radu na závěr vlastníkům firem dát? Snad jen denodenně se na ejustici podívat!

Mgr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

Mgr. Vojtěch Sucharda,
advokát, partner

[ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 702 090 747
e-mail: sucharda@arws.cz

[1] Havel, M., Štenglová, I., Dědič, J., Jindřich, M. a kol.: Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, 394 s., výklad k § 92: „Podkladem pro zápis do veřejného rejstříku může být notářský zápis o právním jednání (§ 62 a násl. NotŘ), notářský zápis podle § 70 a § 71 NotŘ nebo notářský zápis o rozhodnutí orgánu právnické osoby (§ 80a a násl. NotŘ)...“ „Notářský zápis podle § 80a a násl. NotŘ může být podkladem pro provedení zápisu do veřejného rejstříku, bude-li zapisována skutečnost, která vznikla z rozhodnutí orgánu právnické osoby. Přitom není podstatné, zda právní předpis ukládá pořízení notářského zápisu o takovém rozhodnutí. Z § 80a odst. 1 NotŘ plyne, že notářský zápis o rozhodnutí orgánu obchodní společnosti nebo družstva, popř. jiné právnické osoby, může být sepsán nejen v případech, kdy právní předpis vyžaduje pořízení takového notářského zápisu, ale i tehdy, rozhoduje-li takový orgán o skutečnostech zapisovaných do veřejných seznamů, i když zvláštní právní předpis pořízení takového notářského zápisu nevyžaduje. Takže si obchodní společnost např. může nechat pořídit zápis o volbě členů statutárního orgánu nebo o jmenování či odvolání likvidátora apod.“

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)